

BOEKBESPREKING

Catalogus voor de malacofilatelist, door R.V. Eijkenduijn, m.m.v. C. Touw. -- De Kreukel, extra editie, november 1988: ISSN 0168-924X. Prijs fl. 15,-- (bij bestelling per giro), of fl. 10,-- bij directe overhandiging.

Deze extra aflevering van 'De Kreukel' van 68 pagina's is een catalogus van postzegels, waarop (schelpen van) weekdieren voorkomen, of waarop personen staan afgebeeld, die zich met de malacologie hebben beziggehouden. Deze catalogus is een compilatie van zestien publicaties van R.V. Eijkenduijn in 'De Kreukel' over malacofilatelie en volgens de inleiding zijn alle gegevens die beschikbaar kwamen tot eind september 1988 verwerkt. Dit wil niet zeggen, dat alle bestaande schelpmotieven op postzegels inderdaad vermeld staan, want het blijft altijd mogelijk dat een enkel motief aan de aandacht van de auteur en zijn medewerker is ontsnapt. Het vinden van zo'n niet vermeld schelpmotief zal echter beslist niet meevallen, want de catalogus is zéér compleet. Wij vonden, met deze catalogus in de hand, verscheidene zegels in onze landencollectie, waarop wij zelf het schelpmotief niet hadden opgemerkt! In de categorie 'G' (geleerde die zich met schelpen heeft beziggehouden) valt dit uiteraard wat gemakkelijker: zo had b.v. de 10 bani van Roemenië 1958 (Yvert 1573) met de afbeelding van Linnaeus niet mogen ontbreken en wij nemen aan, dat er zeker méér malacologen op postzegels vereeuwigd zullen zijn.

Naast de postzegels die als hoofdmotief een weekdier hebben, zijn ook die zegels vermeld, waarop schelpen in de randmotieven voorkomen of waarop in afgebeelde wapens of schilderijen schelpen zijn te bespeuren, of waarop voorwerpen staan, die uit schelpen zijn vervaardigd, zo b.v. ook parels en parelsnoeren. Ook afgebeelde heremietkreeften worden vermeld, wanneer zij zich, zoals gebruikelijk, in een schelp bevinden.

Zo mogelijk worden de weekdieren met hun wetenschappelijke naam aangeduid, in vele gevallen óók, wanneer die naam niet op de zegel staat. Hierbij gaat soms echter wel wat mis. Voor de 3 NP van Dubai (Yvert 3) wordt als naam vermeld 'Vivipare' fasciata, terwijl er duidelijk een Helix sp. is afgebeeld. De ze-

gel wordt echter wel ingedeeld in de categorie L (Land- of boomslak), terwijl men Viviparus eerder zou verwachten in de groep Z (zoetwaterslakken). Soms wordt een determinatie die op de zegel is vermeld, ten onrechte gewijzigd. Bijvoorbeeld bij Zweden 1228 staat op de zegel Planorbarius corneus vermeld, wat in de catalogus wordt veranderd in Planorbis corneus, naar onze mening een stap terug. Overigens klopt ook hier de categorie niet (L, in plaats van Z). De kennis van de auteur is van de Cephalopoda duidelijk minder dan van de Gastropoda en Bivalvia, het aantal wetenschappelijke namen bij de inktvissen is veel geringer. Een zegel van Joegoslavië (Yvert 698) laat niet, zoals in de catalogus vermeld, een 'Argonauta argo' en inktvis' zien, maar een levend exemplaar van Argonauta argo, met 'schelp' (eigenlijk de eierzak). Ook is het duidelijk, dat op nr. 426 van Zuid-Wes Afrika een pijlintvis staat afgebeeld en geen octopus! In een volgende versie van de catalogus zou het aanbeveling verdienen voor de naam van de afgebeelde schelp twee categorieën te vermelden, nl. wat er op de zegel staat en wat de auteur zelf daarvan vindt.

Van iedere postzegel worden vermeld: het onderwerp, het jaar en land van uitgifte, de frankeerwaarde en een catalogusnummer, zo mogelijk van de Yvert-catalogus. Bovendien wordt een groot aantal zegels ook nog afgebeeld; de afbeeldingen zijn niet altijd even duidelijk, maar geven meestal toch een redelijk beeld van de zegel. Bij de frankeerwaarde troffen wij herhaaldelijk een onjuiste decimaal-aanduiding aan (wij lezen b.v. voor Griekenland 829 in de catalogus '30,-' als 30 drachmen, maar de frankeerwaarde van deze zegel is 30 lepta, wat dus zou moeten worden aangegeven als '0,30' of '30').

Jammer, dat de meegepubliceerde wereldkaart niet de postzegel-uitgevende landen laat zien, voor de filatelist zou dat zinnigere informatie zijn geweest, dan de nu duidelijk aangegeven zee-stromingen, want wie weet direct waar Vanuatu ligt, of Tuvalu, of Penrhyn? Overigens ontbreekt het ludieke element in deze catalogus niet: er staat een zegel met een wel zeer begerenswaardige slak op de omslag en de titelpagina afgebeeld, uit het land ... Utopia! En de linksgewonden Littorina littorea op de titelpagina is duidelijk een knipoo naar de vele linksgewonden slakkenhuizen op postzegels, waarvan de ontwerpers niet gelet hebben op wat het voor of achter was van de gebruikte dia!

Enkele zegels, waarvan het dubieus is of de voorstelling schelpen betreft, worden apart genoemd (p. 67) en bovendien is een aparte bijdrage over postzegelboekjes van C. Touw opgenomen (p. 68). Een rubriek 'postwaardestukken' (inclusief eerste-dag-uitgaven, hopen wij) wordt voor de nabije toekomst toegezegd (inleiding).

Voor de belangstellenden voor dit onderwerp is deze catalogus een onmisbare uitgave, die misschien wel typografisch, maar zeker niet qua inhoud onderdoet voor het fraai uitgevoerde, maar inmiddels al weer negen jaar oude boekje van Arakawa. We hebben hier waarschijnlijk met het meest complete werk op dit gebied te maken, een 'must' voor iedere malacofilatelist, waarvan de prijs geen bezwaar hoeft te zijn. Het ligt in de bedoeling van de auteur(s) om jaarlijks een aanvulling op deze catalogus te laten verschijnen.